

Het op onwaarheden/onvolledigheden gebaseerde wetsvoorstel tot wijziging van de Pandhuiswet

Hoe de nieuwe Pandhuiswet, door gegoochel met cijfers, zijn doel voorbyschiet ten koste van zowel ondernemers, als de mensen die het voorstel beoogt te beschermen.

Dit betoog dient te worden gezien als een gezamenlijke reactie op het huidige wetsvoorstel dat strekt tot wijziging van de Pandhuiswet. Het is gelezen, aangevuld en goedgekeurd door de volgende ondernemers die actief zijn op de Pandhuismarkt, te weten:

- Namens *USED Products Nederland* (46 winkels): Berthold Bakker**
- Namens *Cash Converters* (8 winkels): Michiel Schepers**
- Namens *GOODS4YOU- Nederland* (3 winkels) : Guus van Limbergen**
- Namens *Goldberg Juweliers* : Aike de Vries**

Met een totaal van 58 van de ca. 60 particuliere pandhuizen¹ die op de Nederlandse markt actief zijn, vertegenwoordigd deze reactie daarmee in aantallen zeker 90% van de branche en dus een ruime meerderheid.

LL.M. A.de Vries

19 april 2013

---

¹ Memorie van toelichting bij het Wetsvoorstel ter aanvulling van Boek 7 van het Burgerlijk wetboek met een nieuwe titel 2D (regels met betrekking tot pandbeleningen) p.2

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Het wetsvoorstel	4
2.1. Belangrijke wijzigingen in nieuwe pandhuiswet	4
2.2. Wet op basis van één zeer wankel rapport.....	4
2.3. Uitkomsten rapport onvolledig en onjuist door eenzijdigheid van onderzoek.....	5
2.3.1 Bedrijfskosten in rapport berekend met weglating van essentiële gegevens	6
2.3.2. Verkoop niet opgehaalde beleningen lang niet zo winstgevend als in rapport voorgespiegeld.	6
2.3.3. Beperkte marges op tweedehands goederen bij pandhuizen/terugkoopwinkels.....	7
2.3.4. Winst maken? Dan moet de ondernemer gewoon >53% efficiënter werken!	7
2.3.5. “Bedrijfslasten per beleende euro” ongefundeerd en kort door de bocht	7
2.4 Noemenswaardige uitkomsten van het onderzoeksrapport	8
3. De kosten en risico’s van een pandhuis; cijfers uit de praktijk.	9
3.1 De handelingen die in de praktijk moeten worden verricht bij het opstellen van een overeenkomst tot pandbelening.	9
3.1.1 Het belenen van apparatuur/elektronica: minimaal 20-30 minuten werk!.....	9
3.1.2 Het belenen van sieraden: minimaal 15-25 minuten werk!.....	9
3.2 Bijkomende risico’s en kosten voor pandhuis m.b.t. beleende goederen:.....	9
3.2.1 Elektronica en sieraden kunnen achteraf defect of nep zijn.....	9
3.2.2 Kosten voor test apparatuur/middelen.	10
3.2.3 Risico op diefstal van beleende goederen bij inbraak of overval.....	10
3.3. Stemmingmakerij	10
3.4. De rekensom; “woekerrentes” in perspectief	11
3.5. Een bijzonder wetsvoorstel: winstgevend taxeren, informeren, een contract opstellen en opslaan voor gemiddeld €3,51.	11
3.6. Rekenen administratiekosten: een voorwaarde voor voortbestaan bij verlaging maximale rente.	12
4. Conclusie en gevolgen	14
4.1. De basis van het wetsvoorstel samengevat	14
4.2. Maak ‘wonderbaarlijke’ casestudies openbaar!	14
4.3. Gevolgen van voorgestelde wetswijziging	15
4.4. Fair balance?.....	15
4.5. Oplossingen	15

1. Inleiding

“Bescherming van de consument, bescherming van mensen in economisch kwetsbare positie en de aanpak van misstanden in pandhuizen zoals ‘te korte beleentermijnen’, ‘woekerrentes’ en ‘belening van gestolen goederen” Met deze strijdkreet stuurde huidig PvdA voorzitter Hans Spekman enkele jaren terug aan op het invoeren van een nieuwe pandhuismet om de pandhuismarkt te reguleren!²

Het huidige wetsvoorstel³, momenteel in het stadium van schriftelijke behandeling in de Tweede Kamer, lijkt echter meer op een zuiver voorbeeld van makkelijk politiek scoren, dan op een doordacht wetsvoorstel. Zonder concreet overleg met particuliere pandhuizen en door gebruik te maken van totaal onrealistische cijfers is een wetsvoorstel geconstrueerd dat vele particuliere pandhuizen in faillissement zal drukken met een te verwachten toename van illegale loansharks als resultaat. Hierdoor zal juist het tegendeel van de hoofddoelstellingen van het wetsvoorstel-de bescherming van de consument en van mensen in een economisch kwetsbare positie- worden bereikt.

Zo zal in dit betoog worden onderbouwd dat de overheid, mocht dit wetsvoorstel daadwerkelijk worden geïmplementeerd, zich op de grens van onrechtmatig overheid handelen begeeft. Dit aangezien er een wet wordt gecreëerd die vanaf het moment van inwerking treden, een hele bedrijfssector in een aantoonbaar verliesgevende situatie dwingt, zonder dat deze sector bij het opstellen van deze wet is betrokken.

---

² Research voor Beleid, Eindrapport *Pandhuizen in Nederland; een onderzoek naar markt en maximale vergoeding voor belening*, Zoetermeer 2 juni 2009 p.16

³ Wetsvoorstel ter aanvulling van Boek 7 van het Burgerlijk wetboek met een nieuwe titel 2D (regels met betrekking tot pandbeleningen) Hierna: *het wetsvoorstel*

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/33334/kst-33334-2?resultIndex=3&sorttype=1&sortorder=4>

2. Het wetsvoorstel

2.1. Belangrijke wijzigingen in nieuwe pandhuishet

De belangrijkste punten uit het huidige wetsvoorstel tot wijziging van de pandhuishet:

-Er komt een maximaal rentetarief van 4,5% per maand voor vuistpand.

-Er komt een minimale beleentermijn van 2 maanden, als klanten een belening eerder willen ophalen dan zijn zij daar volgens het wetsvoorstel vrij in.

-Er komt een verbod op het rekenen van afzonderlijke taxatie, administratie of opslagkosten.

-Zowel klassieke pandhuizen, als winkels met een 'verkoop met recht op terugkoop' constructie vallen voortaan onder de nieuwe pandhuishet.

2.2. Wet op basis van één zeer wankel rapport

In juni 2009 kwam er een onderzoeksrapport uit getiteld "Pandhuizen in Nederland: onderzoek naar markt en maximale vergoeding voor belening."⁴ Dit onderzoek, destijds uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Financiën, ligt aan de basis van het wetsvoorstel zoals het er nu ligt.⁵ Ook de 4,5% rente per maand als maximaal rentetarief voor particuliere pandhuizen -om zogenaamd rendabel te kunnen opereren- komt uit de koker van het onderzoeksrapport.⁶

De volgende cijfers geven alvast een goed beeld van de waarde die gehecht kan worden aan de bevindingen en dus ook aan de conclusies van dit onderzoeksrapport. Zo wordt de omzet van de gehele pandhuizen branche in het onderzoek geschat op tussen de 140 en 175 miljoen euro, waarvan de gemeentelijke pandhuizen tussen de 70 en 95% uitmaken.⁷ Oftewel:

De totaalomzet van de particuliere pandhuizen die daar tegenover staat kan volgens het rapport worden geschat tussen de 7 en de 52,5 miljoen euro, Een factor 7,5 verschil!

De enige conclusie die daaruit met zekerheid getrokken kan worden is dat de onderzoekers simpelweg geen zicht op de markt hebben kunnen krijgen. Ondanks deze enorme 'foutmarge' komen de onderzoekers met ogenschijnlijke zekerheid tot een rentepercentage van 4,5%, welke rendabel zou moeten zijn voor particuliere pandhuizen. De onderzoekers hebben om tot die conclusie te komen 18 pandhuizen geënquêteerd, daarvan bij negen pandhuizen een case studie gedaan en zijn slechts op basis van twee case studies op het maximum rentepercentage van 4,5% per maand uitgekomen.⁸ De twee case studies van pandhuizen waarop de 4,5% berekend zijn, zijn bovendien niet eens openbaar, een gegeven waaraan later in dit betoog meer aandacht zal worden besteed.

⁴ Research voor Beleid, Eindrapport *Pandhuizen in Nederland; een onderzoek naar markt en maximale vergoeding voor belening*, Zoetermeer 2 juni 2009 (hierna: Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009)

⁵ Voortgangsrapportage modernisering Pandhuishet 19 februari 2010 (hierna: voortgangsrapportage Pandhuishet 2010)p.2

⁶ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009, p.60

⁷ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009, p.8

⁸ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.60

Doch zelfs al zouden de bevindingen van het onderzoek onomstotelijk bewezen zijn, op basis van die zelfde gegevens uit het onderzoek blijkt ook al dat de 4,5% rente per maand alléén niet rendabel is voor pandhuizen. Een gegeven dat enkele ondernemers in de pandhuissector al jaren, schijnbaar tevergeefs trachten duidelijk te maken aan de politiek⁹.

2.3. Uitkomsten rapport onvolledig en onjuist door eenzijdigheid van onderzoek

Nog een andere reden waarom het vreemd is dat men in het rapport tot een conclusie over rendabel rentepercentage heeft kunnen komen, is de eenzijdigheid van het onderzoek. Zo is er praktisch geen onderzoek gedaan naar de daadwerkelijke kostenstructuur achter de rentepercentages!

Particuliere pandhuizen met een 'verkoop met recht op terugkoop' constructie, moeten 21% BTW betalen over het 'rentepercentage' dat zij in rekening brengen. Het woord BTW komt in het hele rapport echter niet eens voor! Hebben de onderzoekers dit over het hoofd gezien?!

Bovengenoemd voorbeeld is een ongekende slordigheid die reden tot ernstige twijfel geeft aan de juistheid en geloofwaardigheid van zowel de 'rekenmodellen' als de daaruit voortvloeiende uitkomsten van het onderzoeksrapport. Enkele van de geïnterviewde ondernemers merkten destijds al op dat de vragen die door de onderzoekers werden gesteld in geen geval gingen over kosten of tijd die het 'verpanden' de ondernemer kost.¹⁰ Zo wordt er noch in het onderzoek, noch in de memorie van toelichting een woord gerept over de handelingen die er noodzakelijk zijn voor het opstellen van een overeenkomst tot pandbelening.¹¹ Handelingen als taxeren, toetsen/testen, onderhandelen, contract opstellen, archiveren en opslaan worden in zowel het rapport als in de memorie van toelichting genegeerd. In laatstgenoemde wordt slechts gesproken over het 'informereren van de klant' als een handeling die een pandhuis verricht. En voor dit informeren zou volgens de memorie van toelichting bovendien **niet meer dan 15 seconden nodig zijn!**¹²

De vraag is dan ook hoe men heeft kunnen berekenen wat een rendabel rentepercentage zou zijn voor particuliere pandhuizen, nu cruciale cijfers ontbreken of in de berekeningen zijn weggelaten.

De berekeningen van de 'bedrijfslasten' voor particuliere pandhuizen in het rapport¹³, worden in de memorie van toelichting zelfs geïnterpreteerd als 'verwaarloosbaar'.¹⁴ De redenatie achter deze conclusie zal menig kritisch lezer op zijn minst verbijsteren.

---

⁹ Zo heeft één van de eigenaren van GOODS4YOU reeds sinds 2006 meerdere malen contact gezocht met onder andere Hans Spekman ten aanzien van het wetsvoorstel. Vele uitnodigingen om een kijkje in het bedrijf te nemen werden soms pas na een jaar slechts beantwoord met een belofte om een afspraak te maken, een belofte die na ruim 6 jaar nooit is nagekomen. Ook ondergetekende heeft na vele maanden nog geen inhoudelijke reactie ontvangen van de PvdA omtrent vragen en opmerkingen aangaande het wetsvoorstel.

¹⁰ Zo merkte ook één van de eigenaren van G4Y op.

¹¹ In hoofdstuk 3 zal er verder worden ingegaan op de handelingen die gepaard gaan bij het opstellen van een overeenkomst tot pandbelening.

¹² Memorie van toelichting p.10 (blijkbaar is het informeren van de klant volgens de memorie de enige handeling die gepaard gaat met het opstellen van een contract tot pandbelening)

¹³ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.54-58

¹⁴ Memorie van toelichting aanvulling van boek 7 van het BW met een nieuwe titel 2D regels mbt pandbeleningen, (hierna: de memorie van toelichting)p.10

Zo wordt er in de memorie van toelichting als volgt geredeneerd: Verpanden behelst naast inkoop en verkoop van tweedehands goederen slechts een (klein) deel van de totale omzet van de branche, bedrijfskosten van verpanden worden zodoende door die andere activiteiten al gedekt.¹⁵ Dit gecombineerd met de slechts 15 seconden die nodig zouden zijn voor het informeren van een klant¹⁶ maakt dat de kosten voor de ondernemer(het pandhuis) dus te verwaarlozen zijn!¹⁷ Men hoeft geen academicus te zijn om te begrijpen dat deze conclusie verstoken is van enig realisme of van enige wetenschappelijke waarde. Los van het feit dat er is vergeten diverse handelingen in de berekeningen mee te nemen, zal het immers voor een ieder helder zijn dat 15 seconden wel een erg kort tijdsbestek is om welke handeling dan ook te verrichten.

2.3.1 Bedrijfskosten in rapport berekend met weglating van essentiële gegevens

Ondanks het weglaten van belangrijke gegevens, heeft men in het onderzoek toch een berekening gemaakt over de bedrijfskosten van particuliere pandhuizen.

Zo hebben de onderzoekers berekend dat 50% van elke beleende euro bedrijfskosten zijn, waarvan 40% wordt gedekt door verkoop van beleende goederen die niet zijn opgehaald, en 10% wordt gedekt met beleen/opslagkosten.¹⁸ Dit echter zonder rekening te houden met taxatie, toetsing en administratiekosten en zonder onderbouwing in de vorm van enig concreet kostenoverzicht.

De inkomsten van opgehaalde contracten worden daarbij volgens het rapport slechts gezien als een 'leuk extraatje' voor de ondernemers in de vorm van pure bedrijfswinst'.¹⁹ Terwijl in werkelijkheid het onderdeel 'terugkopen' essentieel is om een particulier pandhuis kostendekkend en winstgevend te houden.

2.3.2. Verkoop niet opgehaalde beleningen lang niet zo winstgevend als in rapport voorgespiegeld.

Op basis van de twijfelachtige berekeningen komen de onderzoekers tot de conclusie dat de meeste bedrijfskosten van pandhuizen gedekt worden door de verkoop van verpande goederen die niet opgehaald worden.²⁰ Deze aanname is echter onjuist.

Bij het merendeel van de pandhuizen dekt de marge uit de winkel nog niet de helft van de bedrijfskosten! Het rapport gaat er van uit dat 31% van de pandbeleningen niet wordt opgehaald en uiteindelijk in de winkel verkocht wordt. In werkelijkheid ligt dit percentage echter op ca. 20%! De marges op de verkoop van die (onjuiste) 31% pandbeleningen welke niet opgehaald zouden worden, zouden bovendien significant moeten zijn, iets wat in de praktijk ook niet het geval is.

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/07/26/memorie-van-toelichting-aanvulling-van-boek-7-van-het-bw-met-een-nieuwe-titel-2d-regels-mbt-pandbeleningen.html>

¹⁵ Memorie van toelichting p.7

¹⁶ Memorie van toelichting p.10 (blijkbaar is het informeren van de klant volgens de minister de enige handeling die gepaard gaat met het opstellen van een contract tot pandbelening)

¹⁷ Memorie van toelichting p.10

¹⁸ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.13

¹⁹ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.59

²⁰ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.13

2.3.3. Beperkte marges op tweedehands goederen bij pandhuizen/terugkoopwinkels

De mensen die tweedehands goederen willen kopen bij een pandhuis/ terugkoopwinkel zijn in de praktijk, zoals ook te begrijpen en verwachten, voor een groot deel koopjesjagers.

Zeker gezien de huidige, kwakkelende economie, het lage consumentenvertrouwen, en het internet, zijn de marges op producten als elektronica voor een pandhuis, in de praktijk meestal minder dan 50%.²¹ Daarnaast wordt het grootste deel van niet opgehaalde (gouden) sieraden, ca 90% van alle pandbeleningen,²² bij gebrek aan vraag gesmolten. Aangezien klanten in de praktijk vrijwel nooit ver onder de sloopwaarde/materiaalwaarde van sieraden belenen, zit hier gemiddeld een marge op van ca. 15%. De aanname van de onderzoekers dat dit bedrijfsonderdeel alle bedrijfskosten dekt is dan ook onjuist!

Ook de stelling van de onderzoekers dat commerciële pandhuizen hun inkomsten per beleensom eenvoudig kunnen verhogen door de minimale looptijd van contracten tot bijvoorbeeld 6 maanden te verlengen²³ is totaal niet onderbouwd met enig aannemelijk bewijs dat hier substantiële vraag naar zou zijn op de markt! Daarbij wordt ook de waardedaling van elektronica, welke binnen zo'n tijdsbestek uiteraard enorm is, door de onderzoekers genegeerd. Het is onbegrijpelijk dat dergelijke ongefundeerde aannames ten grondslag liggen aan de marktvoorspellingen/ scenario's die door de onderzoekers zijn geschetst en die ten grondslag liggen aan het wetsvoorstel.²⁴

2.3.4. Winst maken? Dan moet de ondernemer gewoon >53% efficiënter werken!

Zelfs op basis van de te rooskleurige voorstelling van zaken in het onderzoek, hebben de onderzoekers berekend dat in de huidige situatie de gemiddelde pandhuizen een break-even punt bereiken bij het hanteren van 9,5% rente.²⁵ Het desondanks invoeren van een maximaal rentepercentage van 4.5% zou volgens de onderzoekers kunnen worden gezien als een *“prikkel tot efficiency verbetering”*.²⁶

Oftewel, als de cijfers uit het rapport zouden kloppen, dienen pandhuizen om überhaupt geen verlies te draaien, gemiddeld meer dan 53%! efficiënter te werken. Waar de managers die zo'n efficiëntie verbetering voor elkaar krijgen, kunnen worden gevonden, is in het onderzoek helaas niet terug te vinden.

2.3.5. “Bedrijfslasten per beleende euro” ongefundeerd en kort door de bocht

Nergens in het onderzoeksrapport wordt überhaupt een gemiddeld kostenoverzicht voor pandhuizen gegeven, laat staan een overzicht van de kosten waarop meer dan 50% zou kunnen worden bezuinigd. Wel wordt er in het onderzoeksrapport steeds gesproken over 'bedrijfskosten per euro'.²⁷ Op basis van welk kostenoverzicht die 'bedrijfskosten per euro' zijn berekend wordt echter nergens duidelijk. Nergens wordt dit duidelijk onderbouwd aan de hand van concrete cijfers!

---

²¹

²² Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.28

²³ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.58

²⁴ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.57-60

²⁵ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.59

²⁶ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.60

²⁷ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.55

Een bedrijf dat een minimaal beleenbedrag van 500 euro hanteert, zal zonder twijfel minder kosten per beleende euro hebben, dan een bedrijf dat voorziet in een behoefte aan kleinere beleningen van rond de 40 euro.²⁸ De redenering in het onderzoeksrapport dat efficiëntie simpelweg zou kunnen worden gebaseerd op 'bedrijfslasten per beleende euro' is dan ook te kort door de bocht.²⁹

Met 4,5% van 500 euro (€22,50)³⁰ kunnen de kosten van het opstellen van een contract eventueel gedekt worden. Maar 4,5% van 40 euro (€1,80) is uiteraard onmogelijk kostendekkend, hoe efficiënt men ook werkt. Zeker met het oog op de daadwerkelijke kosten voor pandhuizen/ terugkoopwinkels, waar in hoofdstuk 3 verder op zal worden ingegaan.

2.4 Noemenswaardige uitkomsten van het onderzoeksrapport

De markt van pandhuizen.

- Volgens het rapport zijn er ca. 60 pandhuizen in Nederland, waarvan het merendeel in particuliere handen en een vijftal gemeentelijke pandhuizen.³¹
- De gemiddelde pandbelening van gemeentelijke pandhuizen bedraagt ca. 254 euro en verreweg het overgrote deel van de goederen beleend bij gemeentelijke pandhuizen zijn sieraden.³²
- De gemiddelde pandbelening bij particuliere pandhuizen bedraagt ca. 78 euro.³³

De klanten van pandhuizen.

- Met name mensen in een kwetsbare financiële positie maken gebruik van pandhuizen.³⁴
- Voor vrijwel al deze mensen is het vuistpand **de enige mogelijkheid** om tijdelijk aan geld te komen³⁵.
- De mensen die gebruik maken van de pandhuizen komen hierdoor **niet in grotere financiële problemen**, aangezien ze **geen verplichting** hebben een goed terug te kopen!³⁶
- Verreweg de meeste klanten van pandhuizen zijn tevreden over de aangeboden service en zijn blij dat ze bij pandhuizen terecht kunnen!³⁷

---

²⁸ Men denke aan het voorbeeld van een DVD speler zoals aangedragen door Used Products en Cash Converters in een reactie op het wetsvoorstel daterend uit 2011.

²⁹ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.60

³⁰ Mits belastingvrij uiteraard

³¹ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.7 & p.59

³² Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.8

³³ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.8

³⁴ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.10

³⁵ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.39

³⁶ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.11 & voortgangsrapportage Pandhuiswet 2010 p.2

³⁷ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.46-47

3. De kosten en risico's van een pandhuis; cijfers uit de praktijk.

3.1 De handelingen die in de praktijk moeten worden verricht bij het opstellen van een overeenkomst tot pandbelening.

De hieronder volgende cijfers zijn gebaseerd op jarenlange praktijk ervaring en zullen daarnaast ook voor een leek begrijpelijk zijn.

3.1.1 Het belenen van apparatuur/elektronica: minimaal 20-30 minuten werk!

Wanneer een telefoon of televisie wordt aangeboden aan een pandhuis, zal er moeten worden gecontroleerd of het apparaat werkt, of het beschadigd is, wat de marktwaarde is, eventueel zal worden onderhandeld met de potentiële pandbelener, een contract moet worden opgesteld, de voorwaarden moeten worden uitgelegd aan de pandbelener en het apparaat zal moeten worden geïnventariseerd en opgeslagen op een veilige plek.

Dit alles neemt gemiddeld al minimaal tussen de 20 en 30 minuten in beslag!

3.1.2 Het belenen van sieraden: minimaal 15-25 minuten werk!

Wanneer sieraden worden aangeboden als onderpand, zal er eerst moeten worden getoetst op echtheid. Bij een enkele ring zal dit snel gebeurd zijn, maar wordt er een groter aantal sieraden in een keer aangeboden, dan kan dit makkelijk oplopen tot ruim een half uur werk!

Het vaststellen van de waarde van eenmaal getoetste sieraden neemt doorgaans minder tijd in beslag dan het vaststellen van de waarde van elektronica. Vaak wordt de actuele goud- of zilverkoers aangehouden als richtlijn bij het vaststellen van een beleensom, hetgeen de tijd voor het vaststellen van een beleensom verkort ten opzichte van taxatie bij elektronica. Wanneer diamanten, horloges of andere objecten worden aangeboden is er echter wel relatief meer tijd nodig om adequaat een waarde te kunnen vaststellen, denk daarbij aan het opmeten van stenen of het natrekken van horloge serienummers op www.stopheling.nl. Zodra er is getoetst en getaxeerd kan worden overgegaan tot het opstellen van een contract en het geven van uitleg aan de pandbelener. Al met al neemt het belenen van sieraden gemiddeld tussen de 15 en 25 minuten in beslag.

Daarbij moet worden opgemerkt dat een substantieel deel van de pandbeleners moeite heeft met het lezen van de contract voorwaarden, dit omdat ze bijvoorbeeld de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn. Voor deze klanten moet extra tijd worden uitgetrokken voor een mondelinge uitleg.

3.2 Bijkomende risico's en kosten voor pandhuis m.b.t. beleende goederen:

3.2.1 Elektronica en sieraden kunnen achteraf defect of nep zijn.

Achteraf kan blijken dat een TV of Telefoon verborgen gebreken had en dat reparatie boven de marktwaarde van het apparaat ligt of zelfs onmogelijk is. Zeker nu apparaten complexer worden kunnen ze ook vaker verborgen gebreken huisvesten die bij de eerste tests op werking niet naar voren komen.

Sieraden die met conventionele toets middelen zijn getoetst kunnen achteraf een onedele kern hebben of onjuist zijn gekeurd. Een dergelijke situatie kan soms een aanzienlijke schadepost opleveren voor de ondernemer indien de pandbelener zijn goed niet komt terugkopen. Juist bij vuistpand is dit risico groter dan bij definitieve verkoop, aangezien een pandbelener zijn ketting of ring heel terug wil hebben en er dus bij toetsing niet door de ondernemer in geboord of gezaagd kan worden om te controleren of de kern van het sieraad wel degelijk goud is.

Dat deze risico's significant zijn blijkt onder andere uit de cijfers van drie vestigingen van GOODS4YOU (volgens het rapport ook een belangrijke speler op de pandhuismarkt)³⁸, waar om die reden per filiaal jaarlijks tussen de €10.000,- en €15.000,- op de voorraad kan worden afgeschreven!

3.2.2 Kosten voor test apparatuur/middelen.

Om sieraden of elektronica te toetsen en bovengenoemde risico's te verminderen, zijn behalve tijd ook apparatuur en toetsmiddelen noodzakelijk. Men denke bijvoorbeeld aan diamanttesters, XRF-scanners, geijkte weegschalen, speciale diamantweegschalen, toets-vloeistof, brekingsindexmeters en contactvloeistof voor edelstenen, etc. Investerings die van enkele tientjes tot soms tienduizenden euro's oplopen, zeker niet altijd eenmalig zijn en wettelijk soms een onderhoudscontract met periodieke keuring behoeven.

3.2.3 Risico op diefstal van beleende goederen bij inbraak of overval.

Elke onderneming die handelt in kostbare goederen en waar noodzakelijkerwijs veel gewerkt wordt met contant geld, zoals juweliers/pandhuizen, lopen een verhoogd risico op overvallen. Een hoger risico dan bij conventionele banken waar tegenwoordig voornamelijk digitaal gewerkt wordt.³⁹ Een goede verzekering en beveiliging zijn voor een pandhuis dan ook noodzakelijk, maar vooral ook zeer kostbaar. Het is daarnaast evident dat de immateriële-/imageschade veel groter is wanneer er verpande goederen (goederen die dus voor een ander worden bewaard) worden gestolen, dan wanneer een eigen collectie van de ondernemer wordt gestolen.

3.3. Stemmingmakerij

Veruit de meeste particuliere pandhuizen zullen zich daarnaast niet herkennen in het door enkele politici geschetste beeld dat alle particuliere pandhuizen dubieuze handelaren zijn die zich op een grijs gebied bezighouden met 'uitbuiting' en 'heling'. Uiteraard zijn er rotte appels, net als in elke andere branche, maar de meeste spelers van enige betekenis hebben juist **zeer goede contacten met politie** en proberen er **alles aan te doen om het belenen van gestolen goederen te voorkomen!**⁴⁰

Dat er door de meeste pandhuizen veel wordt gedaan om inkoop van gestolen goederen te voorkomen wordt overigens ook in het onderzoeksrapport opgemerkt.⁴¹

³⁸ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.23

³⁹ ANP "Banken nauwelijks nog doelwit overvallers", nu.nl 13-2-2013

<http://www.nu.nl/binnenland/3198840/banken-nauwelijks-nog-doelwit-overvallers.html>

⁴⁰ Aanschaf en gebruik ID-scanners, tekenen inkoop/beleencontract/bijhouden uitgebreid register/politiecontrole registers/raadplegen www.stopheling.nl, systemen waarbij politie kan inloggen op kassaomschrijvingen, etc.

⁴¹ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.12

Als een te goeder trouw ingekocht/beleend object achteraf bijvoorbeeld gestolen blijkt te zijn en in beslag wordt genomen, kan de ondernemer zich niet beroepen op het recht op derden bescherming, daar hij bedrijfsmatig heeft ingekocht van een particulier.⁴² In zo'n geval blijft de ondernemer in de praktijk met een vaak zeer forse schadepost achter.

Behalve direct financieel nadeel is geen enkele onderneming met langetermijnvisie gebaat bij een slechte naam. Men hoeft geen ondernemer te zijn om dat te begrijpen.

Een reden waarom pandhuizen zogenaamd meer risico zouden lopen op het innemen van gestolen goederen dan andere inkopers van tweedehands goederen of sieraden wordt nergens gegeven. Het tegendeel zou juist logischer zijn, nu verpande spullen door opslag makkelijker te traceren zijn tot een dader dan wanneer spullen of sieraden meteen worden doorverkocht of gesmolten.

3.4. De rekensom; “woekerrentes” in perspectief.

Dat er zowel aan de juistheid als aan de volledigheid van de gegevens in het onderzoek kan worden getwijfeld mag inmiddels duidelijk zijn. Toch zelfs al zouden de gegevens in het onderzoek onomstotelijk vaststaan, dan nog is de rekensom waarop het wetsvoorstel gebaseerd volstrekt onrealistisch te noemen.

Om de rentepercentages die pandhuizen nu hanteren en het rentepercentage van het wetsvoorstel in een context te kunnen plaatsen, zijn de volgende uitkomsten van het onderzoeksrapport van belang. Namelijk dat de gemiddelde beleensom bij particuliere pandhuizen niet meer dan €78,- bedraagt⁴³ en dat het merendeel van de contracten na de eerste maand weer wordt opgehaald.⁴⁴

Wanneer een bedrijf met een ‘koop met recht op terugkoop’ constructie, geen afzonderlijke administratiekosten rekent en alleen 20% rente hanteert, levert dat de volgende som op:

Een rente van 20% over €78,- is €15,60. Na aftrek van 21% BTW is dat nog €12,89. Zeker gelet op de bovenstaande gegevens kan worden geconcludeerd dat er pas sprake is van ‘winst’, zodra er minimaal één keer wordt verlengd⁴⁵, iets wat niet meer dan 35% van de pandbeleners überhaupt doet.^{46,47} Het is dan duidelijk dat rentes die zoals blijkt voor het overgrote deel slechts kostendekkend zijn, niet objectief ‘woekerrentes’ kunnen worden genoemd.

3.5. Een bijzonder wetsvoorstel: winstgevend taxeren, informeren, een contract opstellen en opslaan voor gemiddeld €3,51.⁴⁸

4,5% rente, zoals het wetsvoorstel voorstelt, over een gemiddelde van 78 euro is ca. €3,51. Voor 3,51 moeten, volgens de opstellers van het wetsvoorstel, alle in het voorgaande uitgelegde handelingen kunnen worden verricht: taxatie, controle, onderhandeling, informeren, contract opstellen, archiveren, verzekeren, opslaan en winst maken!

⁴² artikel 3:86 lid 3 Burgerlijk Wetboek

⁴³ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.8

⁴⁴ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.11

⁴⁵ Zo bevestigen ook de eigenaren van G4Y

⁴⁶ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.11

⁴⁷ Gemiddeld wordt er slechts 1x verlengd, Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.12

⁴⁸ Mits dit uiteraard belastingvrij is.

Het moge duidelijk zijn dat voor het verrichten van alle genoemde handelingen, **4,5% van een gemiddelde 78 euro nooit kostendekkend kan zijn voor een ondernemer in West Europa**. Het heeft er dan ook alle schijn van dat er bij het opstellen van het wetsvoorstel alleen is gekeken naar maandrente en niet naar **de kosten die daar in de praktijk tegenover staan**.

Ter vergelijking; Als iemand bij een pandhuis een lening van 100 euro op een fiets afsluit, mag een pandhuis bij invoering van het wetsvoorstel, nadat de fiets een maand lang zeer veilig gestald is, maximaal €4,50 aan kosten in rekening brengen.⁴⁹ Dit terwijl een bewaakte stalling bij een centraal station van de NS al €1,25 per dag kost, of €13,50 per maand!⁵⁰

Door in de memorie van toelichting alle handelingen die komen kijken bij het opstellen van een pandbelening over het hoofd te zien en door een tijdsbestek van 15 seconden als toereikend te noemen om een klant alle uitleg te geven over de overeenkomst tot pandbelening⁵¹, hebben de opstellers van dit wetsvoorstel al aangegeven hoe ver ze van de praktijk verwijderd zijn. Zo zal iedereen begrijpen dat men in 15 seconden niet meer kan doen dan een klant welkom heten, en dat aangeboden goederen zich niet uit zichzelf toetsen of laten taxeren.

3.6. Rekenen administratiekosten: een voorwaarde voor voortbestaan bij verlaging maximale rente.

In het voorgaande is betoogd, dat wanneer in context geplaatst, de 20% rente die door vele pandhuizen wordt gehanteerd niet objectief een woekerrente te noemen is. Zeker gezien de zeer korte looptijd van gemiddeld twee maanden, de over de 'rente' geheven 21% BTW, de geringe beleenbedragen met een gemiddelde van €78,-, de vele handelingen die moeten worden verricht en het grote risico op daling van de marktwaarde van de beleende goederen⁵². Een overeenkomst tot pandbelening is dan ook onmogelijk te vergelijken met een lening bij een bank. De claim in het onderzoek en in de memorie van toelichting dat 4,5% maandrente alleen bedrijfswinst voor een pandhuis zou kunnen opleveren berust zoals in het voorgaande aangetoond op foute berekeningen en op ongefundeerde assumpties.

Mocht men om zuiver politieke redenen alsnog besluiten tot een maximum maandrente die lager ligt dan 20%, dan zal een pandhuis genoodzaakt zijn, zijn kosten te dekken in de vorm van taxatie- en administratiekosten. Die mogelijkheid is door het wetsvoorstel echter ook geblokkeerd.

Met een rentemaximum van 4,5% betekent een verbod op het rekenen van taxatie/administratie/opslagkosten de doodsteek voor particuliere pandhuizen!

---

⁴⁹ In de praktijk zullen vele klanten een nog kleinere lening willen afsluiten, waardoor de kosten per maand nog lager dan €4,50 zullen uitvallen. Dat dergelijke vreemde situaties zijn te verwachten werd ook al aangegeven in een reactie van GOODS4YOU-Benelux aan de vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie, daterend van 22 januari 2013

⁵⁰ <http://www.nsfiets.nl/nsfiets/ontdek-ns-fietsenstalling/submenu/veelgestelde-vragen/bewaakte-fietsstalling.html>

⁵¹ Memorie van toelichting p.10

⁵² De marktwaarde van veel elektronica kan, zoals een ieder weet, in een kort tijdsbestek enorm afnemen, maar ook goud en zilver zijn alles behalve 'waardevast', getuige bijvoorbeeld het feit dat de goudkoers op 15 april 2013 in één dag ca. 9% daalde en de zilverkoers zelfs 11%. (<http://www.beurs.nl/nieuws/buitenland/3193843/grootste-daling-goudprij-sinds-jaren-80>)

In een tijd waarin de burger administratiekosten betaalt over zijn eigen verkeersboetes, om door de politie gemaakte personeelskosten en 'apparaatskosten' te kunnen dekken⁵³, is het onverdedigbaar om ondernemers te verbieden de daadwerkelijk gemaakte administratie/ taxatiekosten in rekening te brengen. Zeker nu dit voor hen een voorwaarde is voor voortbestaan!

Als het rentetarief -overeenkomstig het wetsvoorstel- wordt gemaximeerd tot 4,5% per maand, is het in rekening brengen van taxatie/administratiekosten voor particuliere pandhuizen dus een **voorwaarde voor voortbestaan**. Daar waar de bovengenoemde kosten voor de ondernemer voorheen konden worden gedekt met een hoger rente percentage, zullen zij na invoering van een maximum rentepercentage van 4,5% genoodzaakt zijn taxatie-/administratiekosten in rekening te brengen.

---

⁵³ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/09/09/5618288-antwoorden-kamervragen-inzake-hoge-administratiekosten-van-verkeersboetes-en-het-bericht-dat-de-door-het-cjib-geheven-administratiekosten-op-wahv-boetes-hoger-zou-zijn-dat-de-werkelijke-kosten.html>

4. Conclusie en gevolgen

4.1. De basis van het wetsvoorstel samengevat

De wetgever uit expliciet de wens dat particuliere pandhuizen blijven bestaan, aangezien er maatschappelijke behoefte aan is en hun bestaan ook in het belang is van de consument⁵⁴. Helaas geeft het wetsvoorstel alles behalve blijk van deze wens.

Het wetsvoorstel is gebaseerd op één enkel rapport dat, zoals aangetoond, geen duidelijk, bruikbaar beeld van de markt van particuliere pandhuizen heeft kunnen schetsen, zo getuige ook het feit dat de onderzoekers niet beter konden dan de totaalomzet van de particuliere pandhuismarkt te schatten op tussen de 7 en 52,5 miljoen euro (een factor 7,5 verschil!).

Daarnaast hebben de onderzoekers geen onderzoek gedaan naar de daadwerkelijke kosten die particuliere pandhuizen maken. Ook de tijd die werknemers van pandhuizen en terugkoopwinkels spenderen aan taxatie, toetsing/testen, onderhandelen, contract opstellen, archiveren en opslaan, wordt totaal genegeerd en niet meegenomen in de berekeningen van het onderzoek.

Bovendien hebben de onderzoekers in hun berekeningen over het hoofd gezien dat er door bedrijven met een 'verkoop met recht op terugkoop' constructie, BTW wordt betaald over de 'rente' die zij hanteren.

Door het negeren van deze belangrijke gegevens zijn de uitkomsten van de vele berekeningen in het rapport behalve onjuist, ook verstoken van enig realisme.

Wanneer er wél rekening gehouden wordt met de kosten die pandhuizen en terugkoopbedrijven maken, blijkt dat, zeker gezien het relatief lage gemiddelde beleenbedrag van 78 euro en de gemiddelde korte looptijd van contracten, 4,5% rente nooit rendabel kan zijn! Het onderzoek kan dan ook niet anders worden gezien dan van aanvullende waarde, en niet als het enige fundament voor een wetsvoorstel!

4.2. Maak 'wonderbaarlijke' casestudies openbaar!

Indien er niet getwijfeld hoeft te worden aan de juistheid van het onderzoek, zouden wij gaarne de inhoud van de twee casestudies willen zien!

Wij als branche, en ik vermoed velen met ons, zijn dan ook zeer benieuwd naar de twee casestudies naar de 'wonderbedrijven' waarop de onderzoekers de 4,5% rente gebaseerd hebben. Vermoedelijk zal ook de Raad van State op haar vertrouwen in de 'juistheid' van het onderzoek⁵⁵ terugkomen, zodra de onderzoekers openheid van zaken geven over de twee casestudies waaruit zou blijken dat 4,5% rente over 78 euro over een looptijd van gemiddeld maximaal twee maanden⁵⁶ winstgevend zou zijn.

---

⁵⁴ Memorie van toelichting p.4-5

⁵⁵ De Raad van State neemt op basis van het onderzoek immers aan dat 4,5% rente voor pandhuizen inderdaad rendabel is. *Kamerstukken II 2011-12, 33 334, nr. 4*

⁵⁶ Onderzoeksrapport Pandhuizen 2009 p.59

4.3. Gevolgen van voorgestelde wetswijziging

Vrijwel alle particuliere pandhuizen zullen, indien zij na invoering van deze wet niet al failliet zijn gegaan, in elk geval stoppen met het aanbieden van de 'beleen-optie' voor in elk geval de kleinere bedragen. Simpelweg omdat dit voor hen een groot netto verlies oplevert.⁵⁷

Bij de eventueel overgebleven particuliere pandhuizen zullen (hogere) minimum beleenbedragen hun intrede doen en zal de mogelijkheid om elektronica te belenen daardoor vrijwel geheel wegvallen.

Personen met een tijdelijke behoefte aan een klein geldbedrag zullen gedwongen worden goederen permanent te verkopen, of moeten noodgedwongen hun toevlucht zoeken bij (een te verwachten toenemend aantal) illegale 'loansharks' of dubieuze geldschietters. De maatschappelijk gevolgen hiervan kan men aan de fantasie van de lezer overlaten.

Saillant detail is overigens dat de overheid geld misloopt als gevolg van het verbod op het rekenen van administratiekosten. Dit aangezien er over administratie-/taxatie-/opslagkosten 21% BTW wordt geheven.

4.4. Fair balance?

Mocht de wetgever ondanks dit betoog toch nog overtuigd zijn van de juistheid van de gegevens die in het onderzoeksrapport worden gepresenteerd en toch vast blijven houden aan het wetsvoorstel in zijn huidige vorm, dan heeft het er alle schijn van dat de wetgever zijn beoordelingsmarge zal overschrijden, nu hij ondanks het feit dat alle voorgaande gegevens bij hem bekend zijn, bewust het risico aanvaardt dat ten minste een substantieel deel van de branche door het invoeren van de voorgestelde wet, in een structureel verliesgevende positie zal komen te verkeren. Er kan dan ook oprecht de vraag worden gesteld of de overheid bij invoering van het wetsvoorstel niet ook in strijd handelt met het internationaal rechtsbeginsel van proportionaliteit/'fair balance'.⁵⁸

Het is echter te hopen dat, zeker gezien al datgene wat hiervoor is aangetoond, het niet zover hoeft te komen.

4.5. Oplossingen

1 Nieuw onderzoek waarbij branche wél wordt betrokken.

In eerste instantie zou het verstandig zijn als de wetgever een nieuw wetsvoorstel zou opstellen, dat niet enkel is gebaseerd op eenzijdig en onvolledig onderzoek, maar waarbij zeker ook de spelers in de branche worden betrokken. Bij hen is immers verreweg de meeste praktijk kennis aanwezig en op hen heeft deze wet betrekking.

2 Mogelijkheid van een gedifferentieerd rentetarieaf afhankelijk van het beleende bedrag onderzoeken.

---

⁵⁷ Dit is in een reactie van Goods4You/Cash4goods-Benelux aan de vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie daterend van 22 januari 2013, nogmaals aan de kaak gesteld.

⁵⁸ Hof Amsterdam 19-7-2012, LJN BX1893 r.o. 5.8.10

Er zou onderzoek kunnen worden gedaan naar de mogelijkheid om een gedifferentieerd rentetarief in te voeren. Zo zou er een maximum van 16,5%⁵⁹ rente kunnen worden gehanteerd voor kleinere beleenbedragen en een eventueel lager percentage voor hogere beleenbedragen.⁶⁰ Ook de Raad van State zou de mogelijkheid van verschillende rentetarieven graag onderzocht willen hebben.⁶¹

3 Mogelijkheid om gemaakte taxatie- en administratiekosten ook in rekening te brengen.

Zodra de maximumrente zou worden verlaagd, is het rekenen van administratiekosten echter ook noodzakelijk om daadwerkelijk gemaakte kosten te dekken, zeker wanneer een pandhuis in de behoefte aan kleinere leningen voorziet. Door deze door te berekenen worden kosten voor de ondernemer bij lage leningen gedekt, maar kunnen de rentepercentages voor de hogere bedragen laag blijven. Daarnaast vergaart de Staatskas inkomsten door de heffing van BTW op administratiekosten.

---

⁵⁹ Mits belastingvrij; dit is immers de rente van 20% na aftrek van 21% BTW

⁶⁰ Een veel lager percentage zou irrealistisch zijn, nu de goud en zilverprijs aan flinke schommelingen onderhevig is. Zo getuigt onder andere de recente koersdaling van 15 april 2013 waarbij goud en zilver respectievelijk 9% en 11% daalden in één dag! (<http://www.beurs.nl/nieuws/buitenland/3193843/grootste-daling-goudprijs-sinds-jaren-80>) (http://www.kitco.com/reports/KitcoNews20130415JW_pm.html)

⁶¹ *Kamerstukken II 2011-12, 33 334, nr. 4, p.3*